

Про дотримання законодавства щодо підвищення кваліфікації **Інструктивно-методична нарада заступників директорів з НВР 10.11.2022**

Надходить інформація від педагогічних працівників закладів освіти про те, що деякі керівники (директори) закладів вимагають одноразового підвищення кваліфікації в обсязі 120-150 годин.

Це свідчить про необізнаність із нормами діючого в освітній сфері законодавства.

У зв'язку з цим розглянемо (нагадаємо) нормативно-правове регулювання зазначеної проблеми.

1. Згідно із ст. 54 Закону України «Про освіту» педагогічні працівники мають право на підвищення кваліфікації та зобов'язані **постійно** підвищувати свій професійний і загальнокультурний рівні та педагогічну майстерність. Відповідно до п. 1 статті 54 Закону України «Про освіту» кожен педагогічний працівник **має право на вільний вибір** освітніх програм, форм навчання, закладів освіти, установ й організацій, інших суб'єктів освітньої діяльності, що здійснюють підвищення кваліфікації та перепідготовку, з урахуванням різних обставин, можливостей, у тому числі й фінансових.

2. Відповідно до ст. 51 Закону України «Про повну загальну середню освіту» **педпрацівники зобов'язані щороку підвищувати свою кваліфікацію.**

3. **Загальна кількість академічних годин** для підвищення кваліфікації педагогічного працівника **протягом п'яти років**, яка оплачується за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, **не може бути меншою за 150 годин (для педпрацівників ЗДО – 120 год)**, з яких не менше 10 % загальної кількості годин обов'язково повинні бути спрямовані на вдосконалення знань, умінь і практичних навичок у частині роботи з дітьми та учнями з особливими освітніми потребами.

Звертаємо особливу увагу на те, що **на законодавчому рівні не зазначено мінімальної чи максимальної кількості годин**, які педагогічний працівник має присвятити своєму професійному розвитку впродовж одного року чи одноразового навчання на курсах підвищення кваліфікації.

4. У п. 8. Постанови Кабінету Міністрів України № 800 від 21.09.2019 року, **якою затверджено Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників**, зазначено, що обсяг (тривалість) підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників установлюється в годинах та/або кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (далі – ЄКТС, (один кредит ЄКТС становить 30 годин) за накопичувальною системою, а п. 14 **передбачено обов'язкове щорічне підвищення кваліфікації кожного педагогічного й науково-педагогічного**

працівника закладу загальної середньої та фахової передвищої освіти з урахуванням особливостей, визначених цим Порядком.

Одночасно зазначаємо, що підвищення кваліфікації керівників закладів освіти ґрунтується на тих же засадах, що й підвищення кваліфікації інших педагогічних працівників, але є особливість, пов'язана з їхніми управлінськими повноваженнями. Зокрема, частина 4 статті 38 Закону України «Про повну загальну середню освіту» передбачає, що керівник і заступники керівника, **які вперше призначені на відповідну посаду, проходять підвищення кваліфікації відповідно до займаної посади протягом двох перших років роботи з управлінської діяльності обсягом не менше 90 навчальних годин.**

5. Відповідно до п. 3 ст. 40 Закону України «Про повну загальну середню освіту» **педагогічна рада** закладу загальної середньої освіти розглядає питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників, розвитку їх творчої ініціативи, професійної майстерності, визначає заходи щодо підвищення кваліфікації педагогічних працівників, **формує та затверджує річний план підвищення кваліфікації педагогічних працівників; приймає рішення щодо визнання результатів підвищення кваліфікації педагогічного працівника, отриманих ним поза закладами освіти, що мають ліцензію на підвищення кваліфікації або провадять освітню діяльність за акредитованою освітньою програмою.**

6. Відповідно до статті 51 Закону України «Про повну загальну середню освіту» кожен педагогічний працівник має право обрати освітні програми, вид і форми навчання із переліку освітніх послуг, що пропонує **безкоштовно** заклад післядипломної освіти, який розташований на території відповідної (за місцем проживання такого педагогічного працівника) області. **У Харківській області таким закладом є КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти», який має ліцензію на здійснення освітньої діяльності з підвищення кваліфікації педагогічних працівників.**

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» пропонує педагогічним працівникам закладів освіти для неперервного професійного розвитку **Комплексні освітні програми підвищення кваліфікації загальним обсягом підвищення кваліфікації 120-150 годин упродовж 5 років, які містять 4 компоненти:**

- I.** Освітні програми курсів підвищення кваліфікації для всіх категорій педагогічних працівників (*обсяг 30 год/1 кредит ЄКТС*),
- II.** Освітні програми фахових спецкурсів для тих педагогів, які працюють не за фахом (*обсяг 30 год/1 кредит ЄКТС*),
- III.** Освітні програми тематичних спецкурсів (за вибором) для всіх категорій педагогічних працівників (*обсяг 15 год/0,5 кредиту ЄКТС*),
- IV.** Пролонговані методичні заходи: семінари, тренінги, педагогічні школи професійного розвитку, педагогічні майстерні тощо (*за окремим планом*).

Звертаю увагу, що комплексні освітні програми підвищення кваліфікації, розроблені Харківською академією неперервної освіти в контексті вимог законодавства, завдань Концепції «Нова українська школа», нового Державного стандарту базової середньої освіти, забезпечують право кожного педагога на неперервну освіту та підвищення кваліфікації в міжтестастаційний період.

У документах про навчання на курсах підвищення кваліфікації, фахових і тематичних спецкурсах (свідоцтво, сертифікат), які отримують педагоги за результатами навчання в Харківській академії неперервної освіти, **зазначаються ті професійні компетентності, що набуті ними під час навчання за обраною темою.**

Комплексні програми надають можливість кожному педагогічному працівникові в межах його педагогічної автономії протягом 5-ти років у міжтестастаційний період спланувати підвищення кваліфікації обсягом 150 годин / 5 кредитів (*для педагогічного працівника ЗЗСО*); 120 / 4 кредити (*для педагогічного працівника ЗДО, позашкільної та фахової передвищої освіти*); 90 / 3 кредити (*для керівників, заступників керівника*).

Таким чином, ураховуючи зазначене вище, **вимога керівника** закладу освіти щодо підвищення кваліфікації педагогом в обсязі не менше ніж 120-150 годин за один календарний рік **є безпідставною й суперечить дійсним нормативним положенням.**

Отже, дотримання законодавства щодо підвищення кваліфікації є запорука підвищення професійного і загальнокультурного рівнів та педагогічної майстерності педагогічних працівників закладів освіти громади.

Директор КУ «ЦПРПП»

Ольга БІГУН